

Таким чином, для забезпечення ефективного функціонування бюджетної системи слід виважено підходити до збалансування усіх вищенаведених показників. Зокрема це стосується загальноекономічних факторів, а саме проведення економічної політики щодо стимулювання виробництва, скорочення дефіциту торговельного балансу, стимулювання зростання рівня доходів населення та зайнятості, покращення результатів фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій, стимулювання споживання та інвестицій в дослідження, що стосуються інноваційних проектів.

Література:

1. Нові аналітичні методи обґрунтування бюджетно-податкової політики держави (виступ академіка НАН України В.П. Вишневського) // Вісник Національної академії наук України. - 2013. - № 5. - С. 89-91.

2. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: [у 6 т.]. Т.6: Підвищення ефективності боргової політики держави: Монографія / [редкол. : М.Я. Азаров (голова) та ін.]. – К. : НДФІ, 2004. – 348 с.

3. Сидорович М.Я. Моделювання надходжень системоутворюючих податків в контексті розробки макроекономічної моделі бюджетного сектору України : збірник праць за матеріалами I міжнародної наук.-практ. конф. «Фінансовий механізм вирішення глобальних проблем: попередження економічних криз», 22-23 березня 2012 р. / Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара, МОН-молоді та спорту України. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара, 2012. – С.107-110.

Олег Парфенюк

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доц. Заклекта-Берестовенко О.С.

ВПЛИВ МИТНО-ТАРИФНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

В умовах необхідності пошуку альтернативних джерел формування державного бюджету дослідження митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності набувають особливої актуальності.

Питання, пов'язані з еволюцією митно-тарифного регулювання, а також з формуванням його теоретичних і прикладних засад в умовах поглиблення міжнародних економічних взаємовідносин досліджувалися в роботах українських вчених: І. Бережнюка, А. Войцещука, С. Войтова, О. Гребельника, О. Єгорова, Н. Злепко, І. Іващук, Т. Ліпіхіної, Т. Мельника, П. Пашка, А. Філіпенка, Т. Циганкової, О. Шниркова та ін.

Структурний аналіз митно-тарифного регулювання дозволяє визначити його як економічну складову державного регулювання зовнішньої торгівлі товарами, що базується на митному тарифі та здійснює вартісний вплив на ціну товарів, які переміщуються через митний кордон, з метою створення ефективного балансу ринкових конкурентних переваг й надходження платежів до державного бюджету [1, с. 22].

Центральною складовою митно-тарифного регулювання виступає мито. Воно є найбільш ранньою формою впливу на міжнародну торгівлю, а отже, очевидним є його фіскальне значення та високий регулятивний потенціал. В умовах євроінтеграційних процесів простежується тенденція до зменшення ставок мита, а отже – і його значення як джерела формування доходів бюджету. Так, протягом 2005-2014 рр. найбільшою мірою змінилася середньозважена ставка митного тарифу на автомобілі легкові (з 21 % до 10 %) та споживчі товари (з 4,5 % до 2,7 %) [2, с. 181].

Сьогодні варто вказати на недостатню регулятивно-захисну ефективність митно-тарифного регулювання. Враховуючи обмеженість внутрішніх фінансових важелів підтримки національного виробника, посилення ролі та підвищення ефективності зовнішньоекономічних відносин шляхом оптимізації митно-тарифного контролю, відкриття зовнішніх товарних ринків

для національного виробника, оптимізації ставок мита, трансформації механізмів митного оподаткування та адміністрування в умовах подальшої інтернаціоналізації національної економіки є об'єктивно необхідними.

Незважаючи на недостатні регулятивно-захисні можливості митно-тарифного регулювання України, його фіскальна складова приносить вагомий фінансовий результат. Провівши аналіз митно-податкової системи стає очевидним, що обсяг сплачених митних податків у період 2005-2014 рр. подвоївся. Щодо структури митних платежів, то найбільшу їх частку складає ПДВ – 63 % у 2014 році. Також варто відзначити переважання надходжень ПДВ від ввезених в Україну товарів над аналогічними надходженнями від вироблених в Україні товарів [3].

На сьогодні варто відзначити посилення протекціоністських тенденцій світової економіки, що визначаються, зокрема, стійким зростанням кількості спеціальних, антидемпінгових і компенсаційних заходів як локальних інструментів митно-тарифного регулювання. Останні є порівняно новими у межах системи захисту національного ринку, а тому за нинішнього стану галузей, що постраждали внаслідок надмірної лібералізації, а також з огляду на те, що указані заходи протекціонізму є одними з небагатьох, що дозволені СОТ, необхідно посилити їх роль в системі регулятивно-захисних заходів.

Отже, максимальний ефект від провадження заходів митно-тарифного регулювання неможливий без оптимізації митного оподаткування. Серед основних заходів, спрямованих на його трансформацію до стандартів розвинутих країн є:

- зменшення фіскальної складової митної діяльності;
- зниження фіскального навантаження як внутрішньої економіки, так і зовнішньої торгівлі товарами податком на додану вартість, здійснення диверсифікації його ставок;
- розширення номенклатури та збільшення рівня оподаткування акцизами товарів з-поміж тих, що активно імпортуються;
- перегляд та ліквідація неефективних пільг та преференцій у митному оподаткуванні, а також незначних у фіскальному відношенні митних платежів.

Ключовим завданням трансформації митно-тарифного регулювання в умовах інтернаціоналізації національної економіки є формування оптимальної системи його адміністрування. У даному випадку, рекомендуємо, по-перше, посилити аналітичну його складову шляхом створення незалежного аналітичного центру, що здійснював би інформаційне супроводження діяльності Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі України та ведення цінової інформації, необхідної митним органам для здійснення митного контролю і оформлення; по-друге, посилити механізм митно-тарифного адміністрування шляхом повного та неухильного зміщення акцентів митної діяльності у бік провадження митного постаудиту як новітньої складової гармонізації та уніфікації митних процедур у відповідності до вимог міжнародних інститутів та організацій.

Остання складова трансформації митно-тарифного регулювання, зважаючи на свою новизну і проблематику, потребує більш чіткого нормативно-правового та методологічного визначення, яке варто було б здійснити в рамках Митного кодексу України.

Література:

1. Войтов С. Г. Структурна детермінація митно-тарифного регулювання / С. Г. Войтов // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 9-10. – С. 21–25.
2. Дьяченко О. В. Економічна природа митного тарифу та його функції / О. В. Зубко О. В. Дьяченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Вип. 1(1). – С. 176-182.
3. Звіти про виконання Державного бюджету України у 2009-2014 рр. / Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>